

**VOIESCE
SI VEI PUTE**

ROMÂNULU

DIARIU POLITICU, COMERCIALE, LITERARIU.

(ARTICLELE TRAMISE SI NEPUBLICATE SE

Direcțoriul jurnalului:

C. A. Rosetti — Gerantul responsabil: M. Caludescu.

Pentru abonare și reclamări se voru adresa la Administratorul jurnalului D. C. D. Aricescu, Pas. Român No. 13.

Aboanele pentru București pe anul	128 lei
Sese luna	64 lei
Trei luni	32 lei
Pe lună	11 lei
Una și exemplarul	24 par
Ioschitul linia de 30 litere	1 leu
Insetișul și reclamele linia	3 lei

LUMINÉZĂ-TE
SI VEI FI.

Abonarea pentru districte de 150 lei
Sese luna 76 —
Trei luni 38 —
Abonamentele încep la 1 și 16 ale fiecărui luna.
Ele se facă în districte la corespondență dia-
rialul și prin poste.

La Paris la d. Hallegrain, rue de l'ancien
comédie, 5; pe trimestru 20 franci.

In Austria la direcțiile postale și la agen-
țele de abonare, pe trimestru 10 florii argintiu
valută austriacă.

(Tipografia fiind astăzi închisă
din cauza sărbătoriei, jurnalul nu va
ea măne).

D-lui Redactorul alăturiu Românilui.

Domnule!

Prințindu de la d. perceptoriu de

galben avertismentul № 1240,

î-am întâmpinat, pe lîngă alăturata adresă, lea 315 par. 16, contribuția mea

fondării pe 1861—1862 și

două lune din trimestrul Ianuarie.

Banii mi s-a primit și mi s-a libe-

ratu cîntă după regulă; eru adresa

mi s-a înapoiat sub motiv, că: în

temeiul unei ordinarțe ministeriale,

dată cu ocazia unei adresăi d-loră Go-

lescu, nu se poate primi.

Bine-voiți, domnul meu, de date

publicității alăturata adresă, refuzat

de d. perceptoriu, și primit și cu a-

căstă ocazia probă deosebită con-

sideraționi ce vă portă.

S. A. Mihăescu.

București, 1863 Maiu 7.

Dominului Perceptoru alăturiu Colorii de
Galben.

Domnule!

De și avertismentul ce mi-ați

trimis № 1240, în virtutea Art. 12

de la partea 1-iu a legii de urmă-

riri, nu-si mai avea locul. — De și

ar si trebuită ca să mă întînă strictu

de acelă articolu, pentru ceea ce pri-

vesce datoria mea către fiscu, din cop-

tribuția mea fondării, pe anii 1861 și

1862; și cu acestu chipu se vă pună

în poziție ca în viitor să vă fa-

ceti, datoria mai cu exactitate; daru

fiind că nu suntu deprinsu a lăsa

datoriele mele în greutatea altuia, mă
grăbescu să vea înaintă pe hîngă astăzi
lea 315 par. 16, contribuția mea
venită fiscului pe două ani trecuți, și
două lune din trimestrul Iul Ianuarie,

anglă curinție.

Pentru ceea ce privesce la judecătoria
lună din trimestrul Ianuarie, și în
tregu de Aprilie, îmi veți permite
a vă refuza plata, pînă în următoarele
motive:

Peste privilegiul ce amu, de la
străbunii mei, ca fiu de boieru de
nemă, și care mă apără de orice
dare către Statu, a trecutu secole, și
nă multime de guverne, cari raii bune,

carri mai rele, cari mai străne, cari
mai pămîntiane, și nici unul n'a
cădeat să-mă ataca; fiind că totu
scia că acele privilegi nu se putea dăr-

ără decâtă de puterea suverană a
națiunii;

și undă guvern, ori cătu de
părintescu ar fi, fiă chiaru și cătu celu

actualu, nu este, nu există decâtă prin
suprema voință a ei, și nu poate face
ună pasu afară din cele decretate de
dînsa, și afară din cercul legii fondamen-

tale a țării românești.

Nătunie română însă, chiamată
prin art. 3 și 5 din legea fondamen-

tele, adică Convenționea, în virtutea
art. 46 din acea lege, a decretat o
boierea privilegiurilor, și eu mi-am

plăcutu fruntea, m'am supus, cîndu

mi-a disu: „Voința mea este să plă-

tesci.“

Legea fundamentală a țării românești.

25 dicet: „Nici uă impozițione nu se
va pută stabili, sau lua, dacă nu va
fi fostă primită de Adunare.“ —

„Adunarea, adică națiunea, prin votu-
rile ei de la 16 Ianuarie și 12 fe-

bruarie așa cătu percepera pe două
luni, eru prin votul de la 26 Fe-

bruarie, și refuzat budgetul minis-
terului actualu, a decretat afară din
lege pe cine vă ordina și vă împlini
impozițile refuzate de ea, pînă ur-

mare mi-a disu: „Voința mea este să

nu plătesci.“

Precumă daru m'am supus na-

țiunii căndu mi-a ordinat, mie pri-

viligiș, de a plăti, îmi veți permite,
credj, a me supune și astăzi, căndu
imi dicet: „Voința mea este să nu

plătesci.“ Mai cunoscere că eu suntu,

din firea mea, de ună temperamentu

pacificu și legalu, și nu voi ca prin

principala mea plătinu de bună voiă,

se ieșu parte la violarea legilor te-

rei mele, și se contribu la nimicirea
celui mai de capetenă dreptu, ce
națiunea mea, prin suferințe și lupte
îndelungă, și dobîndită vis-à-vis de
puterea executivă.

Adăstă cu liniște, că acei care
și-ă facu ună cultu din a aplica
silă în locul legii, daca va fi vre-

ungă se me silescă prin silă a da-

ce legea și me obligă să dau.

Priuști, d-le probă stime etc.

S. A. Mihăescu.

1863 Maiu 7.

FONȚA ROMANULUI

OMENIIL ONEȘTI.

PARTEA ANTHIA (Urmare). — X. 1-90 Urmăriți iburi

Remaind singur, Paulu își spucă
indată de lucru și săcă în băte-vă ore
resumatul la trei judecăți, că nu limpe-
pedește, uă eleganță de stilu rară la
omenii de legi.

Nimicu nu lumină inteligenția cu
sericea să cătu da pucină, și, în acel
momentu, Paulu era sericitu. Deja elu
se vedea avocat, debutându în uă ca-
usă mărășă, alăsă inadinsu pentru dîn-
sul de beneficiariu seu, și în ca-

re desfășurându lăta strălucirea elo-

cincel sele, elu dobindia ună splendidu

sucesu. Nimicu după această nu-i va fi

cu neputință, nu va avea de cătu voi.

Aste ideie se incură în capul seu,

caldo încă de iluini, cădu cinci ore,

sunându la pendula pusă pe căminu, și

aduseră aminte că prânzul trebuie se

fi servit la măsu unde era deprinsu

a prânz, și că, dacă voia a-și mă-

ca supra caldă, n'avea decâtă a se gră-

bi. Elu puse răpede chărtiele în regu-

la și plecă.

Vede No. de la 6 Aprilie, pînă la 8 Maiu

nă era negreșită nici cumu amestecată
în convorbirea loru. Așa credem că
pucină.

Sera, întorcinduse acasă, d. baro-
nul de Guilbert, primu președinte ală
curții regale, săduse în cabinetul
unde-lu vedură cu cătu-va ore ina-

nte dându lui Paulu Desolme iinstruc-

țiunile sele.

Aruncă ochii pe lucrul junelui

seu secretar și fu coprinsu de mirare

cîndu cătu-va resumate ce găsi aci.

De necreșutu strigă elu, și

năștiu în zugătă nici uă dată că pote

cineva scrie într'unu modu așa de

conciu și limpede... stilul este eur-

getorii și chiaru... în adeveră băia-

tuțu acestu-a și-a facu capete d-o-

perey nici mai multu nici mai pucină.

În timpul prânzului seu, nu vor-

bigă cătu de resumatele lui Paulu;

le citi femeiel sele, fetei și tutoru cen-

loru ce veniră în acea sera a-lu vi-

sita. Nu mai sfîrșea cu laudele; entu-

siasmul seu era fără margini: Paulu

era unu omu de geniu, era lucru in-

vederă; într'u di numele seu va luci

dă și viață strălucire și va fi una din

gloriele elor. Ele vorbiau de rochie și boala

împătiște că numai venia.

Dă-mi voiă, și disu indată dnă-

pe ce intră, se te felicită. Îl fac sarcină

ce și-am datu într'unu modu admirabile;

redacțione rezumatelor d-le este

mai presusu de ori ce faudă, d-a-

cea-a nu-mi voiă perde timpul a-ți

face complimente banali. Cunun omu

ca d-ta, totu se resumă într'unu sin-

gură cuvintă. Aibă stăruință.</

paguba loră. Aflăm că toți comercianții susțină uă protestare contra acestei degradări, loviri de mărtire ce să încercă Guvernul să le face, și ni se spune că în cîteva ore acea protestare a fostă susțină de cei mai de frunte comercianți. Stăruescă dară, de voioce guvernului, în rătecirea sa, căci acea săruință ne face unu mare bine; ne face să înțelegem că legile nu se păzește de cătă cându sunt susținute de cără toți cetățenii.

Fiind că vorbim de paza legilor, se facem cunoștință că refuzul impositorilor se face necontentu și întotdeauna părțile. Cetățenii înțelegă din ce în ce mai bine că se împlini imposite și votate de Adunare, este cea mai de căpătenie violare a legii, este cea mai deplină ucidere. Aflăm însă că 174 locuitori din comuna Cătun au refuzat plata ilegală a impositelor. Părcătabii chieșă la supt prefectură să declară că nu pot plăti „fiind că temă de votul camerei, și că nu voră plăti de cătă siliștii prin aplicarea legii de urmărire.

Eacă rezultatele la care conduce călcare legii, alunecarea pe gămuntele mușcătorelor, că nouă dovedă că arbitrajul este slabiciune și peire!

Scandalul în Camera deputaților Prusiei.

Constituționalismul nostru este acă forte june; d'acea-a credem că tot evenimentele, în cari este vorba de constituționalism și de drepturile reprezentanților naționale, vis-à-vis de prerogativele puterii executive, sunt cestioni care ne interesă în celu mai înalt grad și ne pot servi de instrucție constituțională.

Scandalul în camera deputaților Prusiei este menit să ne da uă nouă dovedă că ideea cijudate a Ministerului prusiei, actualig de constituționalism, și cum să respectă corpul reprezentanților țerei. Ministrul de resbelu se plângă în contra atacurilor deputatului Sybel și altor oratori, arând că expresiunile loră ară și treceau peste limitele parlementarice. Vice-președintele Bockum-Dolfs ilu intrerupse și-i dise că ar fi fostă datoria sa d'a-i opri; dacă întrădeveră acesti

oratori ară fi abusată de dreptul lor parlamentar, dară că nă găsău nici un prilej pentru acăsta. Aci dară nu era vorba d'uă chișmare la ordine, ci președintele nu facea altă de cătă respingea acusarea cără si neglesă d'a chișmare la ordine p'nu altă oratori.

Dară domnul de Roon (Ministrul de resbelu) fu de părere că direcția camerei de cără președintele ieșă se află suspensă, în data ce unu ministru a luată parola și că re'ncepe numai după ce ministru și-a reluată locul, că este uă călcare a drepturilor sacre ale guvernului, dacă cuvintele unui ministru suntă intrerupte printre oarecă atingătoria de ordinea camerei. Domnul ministru de resbelu, fără a se supune clopoțelului președintelui și strigătorii din tōte părțile, mărtine „dreptul său constituțional” și nu se supune necesității de cătă după ce președintele, prin suspendarea ședinței printre oră, îi dăde prin săptă incredințarea că direcția afacerilor camerei s'asă întrădeveră în mănele sale. — Reproducem aci acăstă scenă după notele stenografice:

Ministrul de resbelu: Nu fostă intenția mea d'a lău parte la discuția generală de cătă numai în cătă fmi părea necesară a combate ideile emise de domnul ce a ocupat tribuna, vorbindu d'acăstă materiă. Astădă pentru a treia oară amu ocasiunea d'a recunoște că ană uă altă necesitate me pote sili a lău cuvintul. Acăstă este mai cu sémă coloarea personale ce s'a dată discuțiunii prin mai mulți oratori de astădă și printre oratori d'alătări, care a vorbită în apără mea. Domnul mei nu me îndouiescă nici de cumu că mai dătătă a celor domni, cari vorbescu d'uă călcare a constituției, suntă întrădeveră incredință că s'au făcută uă călcare de constituție. (Mișcare). Dară trebuie să observă: dacă expresiunile qise aici că constituția este călcată, căcăstă ministeriu a călcată constituția, său dacă, — precumă a făcută oratoriul după urmă, — mi se denegă dreptul să iști și repetă în contra dreptului că s'au făcută la patriotismu, fiind că ești și asvărlită discordia în țără; dacă asemenea expresiuni personali în contra ministerului său în contra unor membri ai lui se qică aici, acăstă este, după părerea moa, uă arroganță cu totul ilegală. (Nelinisice, contestări).

Ală două Vice-președinte, Bockum-Dolfs, care ocupă scaunul președintelui, se rădice: Trebuie să intrerupă pe domnul ministru de resbelu... .

tōte seratele la omenei avuți. Nu voju cercă deci a o descrie. Prè multu le-a descrisă altă, vală înainte de noi. Sapo la ce servescă uă lungă descriere a toatelelor, a policanrelor și a florilor, a femeilor mai multu seu mai pucină frumosă, tōte iucăntătore, alătura cu nisice bărbăti tōti uriti și destul de neghioibă, afară de căteva rare excepții, cari, după spusa grămaticilor, confirmă regula? Se trecemă dañu-nainte,

XII.

Salonile, astă-dăi, suntă ce erau și altă dată, cu singura diferență că lumea convorbescă mai pucină într'însele și face mai multă musică. Musica a luată locul spiritului, săcă totu. D'acea-a, spre a nu fi pră afară din sfera sea într'un saloane, este destul se aibă cineva urechie, și, multămătă lui D-deu, în societatea cea mare ele nu lipsescu.

Paulu Desolme, de și facea parte din aristocrația prin mamă-sea, nu visătase saloanele sele îndestul săpă a fi deprinsu cu manierele sele. Elu avea săcă totă adorabilea timiditate a juncului la incepătul vieții sele. Nebunile sele de studinte nu-i văpiseră a cea delicateță nativă, a cea eschisă simplicitate de animă, care este ornamen-

Ministrul de resbelu: Amu cuvintul săi nu me lasă intrerupe... (Clopoțelul președintelui; mare agitație în cameră și la tribune). Clopoțelul președintelui nu me poate intrerupe.... (Necontentă suuare a clopoțelului președintelui).

Vice-președintele Bockum-Dolfs, (cătă este cu puțină a-lău audă, fiind că ministrul de resbelu strigă în același timp). Dacă găsescu cu cală a întrebupe pe d. ministru de resbelu, duminalui are se tacă... (Viue apluse).

Ministrul de resbelu: Nu potu se lasă a me intrerupe....

Vice-președintele. Spre a face a fi audite cuvintele mele, me servescă de clopoțel, și dacă d. ministru de resbelu nu voiescă a da ascultare nici mie nici clopoțelul, ceru se mi se aducă pelaria.

Ministrul de resbelu: Nu me opui la cercarea d-lui președinte d'a i-se aduce pelaria, dară... (Strigări generală și din tōte părțile: tacere! tacere!) aceste strigări oprescă a se audi cuvintele ministrului. — Îndată ce incetează scototul, ministrul strigă:) 350 de voce suntă mai tară de cătă a mea singură! — (Strigarea: tacere! re'ncepe din nou. Președintele sună mai tare și necontentu clopoțelul). Ministrul de resbelu (sberându tare și bătindu cu pumnul în măsă): Ceru dreptul meu constituțional; în puterea constituției potu vorbi cându voiescă!

In fine Vice-președintele dobândește cu sémă coloarea personale ce s'a dată discuțiunii prin mai mulți oratori de astădă și printre oratori d'alătări, ori cine aici are se tacă; ori cine, fiind că în cameră său susu pe tribune, ori cine are se se supuă președintelui. Dacă s'ar fi întimplată vici ceva, care ar fi fostă în contra ordinil, ar fi fostă trebă mea se facă cuvenita remonstrare. Domnul oratori precedente nu mi-a datu nici uă ocasiune pentru acăstă. (Bravoi!) Acumă acordă vintul d-lui ministru de resbelu.

Ministrul de resbelu (tare și cu apăsare): Trebuie să oservă că protestul din nou și repetă în contra dreptului că s'au făcută la patriotismu, fiind că ești și asvărlită discordia în țără; dacă asemenea expresiuni personali în contra ministerului său în contra unor membri ai lui se qică aici, acăstă este, după părerea moa, uă arroganță cu totul ilegală. (Nelinisice, contestări).

Ală două Vice-președinte, Bockum-Dolfs, care ocupă scaunul președintelui, se rădice: Trebuie să intrerupă pe domnul ministru de resbelu... .

fău adversariul lui Paulu, și creșu, spre a-lău combate, că trebuie să întrebuițiu luarea în risu.

Paulu pose măna p'acoa armă cu două tăișuri, ocelita, viuă, cu dinți ascuți, cea mai puterică din tōte, care se chiamă ironia, și, fără a eșă din conveninție, arecă acelui domnū aruncăd asupră unu deluviu de epigrame fine și mușcătore, clacăstă armă nu-i este cu totul străină și ea, la nevoie, scie a se servi cu dinsa.

Tous les rieurs étant de son côté.

Le monsieur, honteux et confus, Jura, mais un peu tard, qu'on ne l'y prendrait plus.

Din acestu momentu, Paulu se simți mai în voi; pipăise terimul pe care mergea și acăstă este unu avantajă mare, numai se aibă cineva spiritul sicură de dansul, iputea merge înainte fără tōmă să a se areta astă-felu cumu era.

D-na Leontina, vice-comitesă de Bezaure, născută des Montsalliers, femeia înăntării, la a cără căsătoria amu asistată, era între ospătii d-lui Guilbert.

Ea avea uă voce de minune și cunoscea admirable musica, multămătă lecțiunilor ce primise de la d. de Forli. O rugărată se cante, și ca femeia de spiritu, ea consimptise fără dificultate.

din sală, ministrul de resbelu reiașe cătă va, timpă, uitănduse în giurul lui, în piciore la locul său. Apoi aședă președintele sale în portofoliul său și, convorbindu cu ministrul de interne, Comitele Eulenburg și cu cei doi ofiiciari de stat, părăsescă măsa ministrilor.

După trecere d'uă oră continuă ședință, la care nu mai asiste din partea ministerului de cătă cei două comisari ai ministrului de resbelu, insă restul ședinței nu mai înăntărește nici unu interesu, fiind că scena precedente absorbise totu interesul.

Leopold, 13 Maiu. Insurginții s'adună în pădurile lîngă Zytomir. Se dice că 140 insurgenți armăi au fostă atacați acolo de țărani și predăți autorităților. — Insurginții nu decisu a persistă în insurecție și a o intinde și în Volcynia și Podolia, spre a d'a uă base acțiunii diplomatice.

Torino, 13 Maiu, Diariul „Opinione“ respunde acuzațiunilor membrilor opoziției și parlamentului britanic și constată silințele guvernului italianu pentru armarea populației în provinciile meridionale. În uă singură provincie s'a trămisă de ună-dăi 70,000 de pusce. Această dovadă ca guvernul compteză pe ajutorul populației spro a întimpina unu atacu din afară. — Confiscarea diariului „Perseveranza“, afirmată de Domnul Leuox, nu este adeverată ci uă simplă inventiune. Libertatea presel este solemnă constată prin diariile clericali și republicane, tipărite în orașele cele principale.

Leopole, 14 Maiu. S'anunță priu telegrafu de la Brody: 600 călăreți bine înarmați a luată la 10 Maiu orașul Lubar, și de acolo a mai primitu unu ajutor de 200 omeni, și la 11 a plecată la Ostrapole și Labun, supută comanda fraților Dunin. După scirile de la Hussiatyn, s'a făcută resculare la Mahnowska în guvernamentul Kien și la Winnica în Podachia.

Cracovia, 14 Maiu. Rusii s'a retrăsă din otările Cracoviei, și se concentră la Miechow.

D-lui Scarlati Vomescu.

S'a respăndită vorba că Domnia, prin indemnul suorei dumitale, care este soța moa, ai fi mijlocită pentru graciea mea, în procesul meu pentru oda la Grecia.

De și perul său blondu cenușu și ochii sei căpru și dău unu aeru melanconic, astă femeia înăntării era, se vede, forte reuătăiosă, căci, apropiându-se de Paulu, ii adresa înaintea tuturor, și în formă de complimentu, astă micuț discursu plinu de reuătă: „domnule Desolme mi s'a spusă, notați că nimine nu-i vorbise de astă, — mi s'a spusă că ai unu talentu minunat pentru piano. Sun rugănată a canta ceva, do ai voi se aibă complăcerea d'a me acompania la piano, și-ășu și forte indatorată.“

Aceste cuvinte fură qise cu mare seriositate și c'um aeru de ingenuitate perfectu.

Ideia vice comitesei era d'a strimtoră pe Paulu, și d'ală face se măturăse că pentru elu musica era unu ce necunoscutu.

Fiind că tōte persoanele de față erau deprimate cu astă-felu de glume din partea ieș, tōte înțeleseră eugetarea vice-comitesei și o priimîră c'unu risu generale.

Mirarea insă fu mare cându, după restabilirea tăcerii, Paulu, fără a se turbura, respunse forte naturale, și chiar cu grațiositate:

Cumu! Domnău placere. Este cu puțină a refusa ceva unei gure frumosă ea ad-tale, cându adteseză uă

Fiind că nici eș, nici socia mea, nu ținem minte se fi autorizat pe cinea, nici chiară pe domnia ta, pentru graciea mea, te rogă, domnule în interesul adeverului, a explica a căstă prin organul publicității.

Calea politică pe care mergă este alăsă dupe uă matură cercetare și umblu pe dinsa prin convingere și cu o nestrămută credință; nu amă dară a cere grația ci a acorda eș grația, celor rătăciști; dară dacă potu gracia nu potu da nimunul dreptul d'a lucra, în numele meu, în nici uă cestiuie, fără autorisarea mea expresă.

C. D. Aricescu.

Jurisdicția Consulară.

XIII.

Este timpu, este dreptu ca se prevenim aicea uă obiectiune ce, cu mare temei, ni s'ar pute face. Ni s'ar pute dico: După atate acțiuni de autonomie, după atate acte cari au lăsatu punerea în lucrare a justiției contra criminalilor străini, în mănele străinilor, n'ai ceva se ne spui în favoarea drepturilor țerei? nu s'au găsitu nici unu creștin alu lui Dumnezeu care se rădice cuvintul în apărarea, în rezabunarea aceastor drepturi vis-a-vis de străini? Din nefericire, cea-a ce se cauă, adepă unu cuvintul de acele cu putere care se facă a amuji agresiunea, ori de unde ar veni, n'avem. Avemă insă ceva, pe aproape, Umbra în locul realității.

De la punerea în lucrare a regulamentului organicu și până în timpi noștri, nu putem semnala de cătă trei note ale deosebitelor guverne românesc, adresate deosebitelor consulente în respingerea sau combaterea pretenziunilor respective ce mergeau crescându. Una din aceste note este emanată de la guvernul moldovanu, Iuliu 1850; două de la guvernul muntianu, Noembrie 1852 și Augustu 1861.

Vomă da cititorilor nostri uă secură ideea despre săcă-care din aceste documente. Vomă începe cu nota moldovană, căci este mai vechiă.

Liberalitatea lui Michael Sturdza, au fostă dată curagișt aguție austriacă, de a propune, chiară după căderea acestui domn, prin nota din 18 Februarie 1850, ca tratarea concursuală deschisă asupra averii unu supus austriacu, se nu se pătă incredința tribunalilor moldoveni, nici cându voră fi și creditori

rugăciune? Dumnezeu însuși ar cugeta de două ori înainte d'a dice nu.

Paule înțelesese intenția vice-comitesei și răspundea prin uă ironia său adresa unu simplu maprigule femeiei frumosă? Nu scimă. D-na de Bezaure insă își mușcă bufele, și înindu brașul ce-i oferă Paulu, se îndreptă că două buni amici spre instrumentul de tortură,

În dilele nostru, uă cerere ca a vice-comitesei săcătă într'unu salone, n'ar avea nici uă sare, dară la acenă epocă, pianul nu ora incă cultivatul cumu a fostă d'atunci. Era unu ce raru care nu fusese incă pusă la modă de D-șirele Pipelet; a canta la piano era deșe unu meritu.

Paulu, voindu aș-săcirea că pianul era acordat, preludă unu momentu, apoi întorceindu-se spre vice-comitesa:

Ce doresce se cante domnă?

Din Rossini, dacă vei.

Dorescă Giuliettu Tell său Barbierie de sevglia?

O! nu, domnule, prea a cunoscutu, . Uă aria din semiraida me greu . . . dară . . . afară numai dacă nu-i disconvine d-tale.

Mie, domnă, nici de cumu. Alege pasiugiu ce-ți place mai multu și arată-mi-lă.

moldoveni, căci în acestu chip s-ar incuiuia tribunalor Moldovei dintrul de a judeca și otări pretensiunile supușilor austriaci.

Po tronul ţerei ţeade atuncea reșoșatul intru fericire domnului Grigorie Ghica; acestu domn avea plecările cele mai bune pentru ţeră și ar fi voit să mărgă cătă se pote mai multă pe calea naționale. Sunt pe tronul maral Stefan Gr. Ghica se încungură de totu ce avea atunci Moldova mai bună, mai generosă, progresivă, și luminată. Unu guvern formatu suptu nisice asemenei auspicio salutarie, nu putea lăsa fără unu respunsu meritău nota despre care amu disu că a primiu-o. Astă-felu unu consiliu de ministri se convea la 27 Iunie 1850, suptu însăși președintă Domitoriu, în care se lăua decisiunea a se responde aginției și consulatului austriac din Iași, cele ce urmădă în esență:

„Din vreme imemorială, s'au păzit și se păzesce în acestu principatul statorică urmare atâtă în privire către supușii altoru pusei, cătă și către acel c. cr. că tōte certile iscate între supușii puterilor streine, isvorite din negoțiații reciproce întruitore, s'au judecatu de a purură de către tribunalele Moldovei după legile și formeile acestei ţari, fără să fi avută residență puterilor streine, în acestu principatul vre o jurisdicție sau altă influență în asemenea mici procesuri, de cătă, a asista prin dragomanii sei la tratația pricinelor numai pentru de a priviega asupra nejignirei drepturilor supușilor sei; de obște fiindu cunoscută, că din vechime păna în înființarea reglementului organică au fostu în acăstă ţară statoricită depart. trebilor streine, tribunalul moldovenescu, carele au judecatu și au otărată tōte procesele civile, între care și pe acelle de falimentare iscate între moldoveni și supușii streini, o urmare, pe care c. c. agenție residuitore în acestu principat nu numai că n'aș impotrivito vro dinișă, ci mai alesu totu deauna și sfințitul prin înșașarea dragomanului seu la judecată și aducerea întru imprimare a otărilor judecătorescii închiate de tribunalele Moldovei, prin care s'au datu remă din judecată pe supușii austriaci ce n'aș avută dreptate în pricina; o asemenei sanctiune urmată din partea residențiilor c. cr. rădăca tōta indoială, că aș trebuită și trebuie să fie intemeiată pe principiul neclintite resone.

Dacă se pote afirma, că în cauzile de concursu asupra falitului Austriei, în care suntu creditori și moldoveni și supușii austriaci, tratarisându-se concursul de către tribunalele moldovene, s'ar incuiuia dritul acestora de a judeca și o otări pretensiile supușilor c.c. totu cu același cuvinte și cu atata mai multă se pote afirma, că dacă tratarea concursului în asemenei mici casuri de creditori s'ar încredința c. c. agenție prin acăstă s'ar incuiuia unu tribunalu austriacu în pămăntu streini, dreptul de a judeca și o otări pretensiile unu supușu alu Moldovei, asupra căruia c. c. agenție nu pote să aibă vre unu felu de jurisdicție, dară și din insușii ţirea lucrului se pote înțelege, că mai mare dritu se cuvine se aibă creditorul Moldovei în partea sa, ca concreditorul seu supușu austriacu se se judece la tribunale și după legile ţarii în care s'au înființat ambilor dritul pretențiilor din reciprocă relații către falitul supușu austriacu statoricită cu locuință în acestu principat.

Averea falitului, din diua declarație concursului nu se cototesc după legi mai multă a lui, ci a creditorilor lui, din acăste principie urmăză învederatu că creditorul Austriei nici mai are judecată cu falitul Austriei, ci cu concreditorii moldoveni (pote și de alte protecții); gălcevindu-se acestia între sine pentru împedirea și protimisarea pretențiilor lor, din care isvorăște că, creditorii suntu relativi acum jeliutori, acum păriști. Nu există în acestu pămăntu vre o legiuire, carea ar indritui pe jeliutorul supușu austriacu a trage pe părițul supușu Moldovei la vre unu tribunalu austriacu, din contra, se astă în fină legiuire, care indrituesc pe jeliutorul

Moldovei a trage la tribunalurile patrici sale pe supușii puterilor streine vizuitorii în Moldova, precum mai josu se va areta; prin urmare, nu pote se fie vre unu resonu intemeiatu, prin care, din pricina că ar fi amestecat în concursu și vre unu creditoru austriacu să se lipsescă moldovencul de driturile închedeșuite prin legile și așeđamantul patriei sale. Din principiu că, după deschiderea concursului averea nu se mai socotesce a falitului ci a creditorilor.

„Între legile Austriene și Moldovene în privirea clasificării urmăză deosebiră și este cu nogeniu la hotărarea unor asemenei pricini pentru drituri, a avea de basă două felurite legi, cu ce dreptate s'ar putea realiza propunerea, că din pricina unei asemenei colisiilor a legilor austriene cu cele moldovene și pentru neputința de a lăua de basă uoue felurite legi, se se dea putere lucrătorile legilor austriene pentru fapte sevărșite și drituri înființate în acăstă ţară, pe temeiul și sub paza legilor statoricită în acestu pămăntu și pentru ce se nu se păstreze puterea predominantă a legilor ţarii, care, după dreptul cuvântu se cuvine să trebuie a se profera înaintea altoru legi a ţarii streine; urmare ce se pădește cu sfîrșenie în tōte staturile bine organizate? Eas; cumu că s'ar jigni și drepturile supușilor moldoveni cându s'ar legădui a se realiza cernere CC. Agenții, se lămurește și din următorele:

„a) Că moldovanul creditoru, carele în privirea tutoru driturilor sale este și trebuie se fie umbrău în ţara sa, numai de puterea legilor patriei sale la casuri de concursuri asupra vre unu falitu austriacu s'ar vedea de uădată desgoiliu de pavăza apărătoare driturilor i privilegiilor sale.

„b) Că creditorul Moldovan, prin nevoia de a și cerca îndestularea dreptului seu pr. K.K. Agenție, ar fi totu uă dată nevoiu a se insercina și cu plata tacselor obincute pentru supușii austriacești, cându, elu după așeđamantul patriei sale este scutită de asemenei tașe în pricina de judecată.

„v) Că, la înțamplare cându creditorul Moldovan pusu în clasificăria concursului după legile austriace, s'ar socii cu nedreptatea clasificării; arătrebui pentru îndreptarea unei asemenei obijduire se facă apelație la interrupția K.K. din Constantinopol sau și la Înalta Curte din Viena, cându supușul austriacu, vizuitoru în acestu Principalu, judecăduse la tribunalul Moldovene, pentru driturile sele isvorite din relații cu vre unu Moldovenu, nici este silitu a plăti vre uătacie, nici a se judeca și aș cheltui averea și vremea cu apelația pricinii sale prin alte ţari streine.

„g) Dacă pricinile de concursu asupra falitului K.K. s'ar concede cerere ce face K. K. Agenție, atuncea, s'ar lovi în legiuirea § 6 din Codica Civilă Moldovene.

„O asemenei concesie ar fi și împotriva Art. 297 din Organicul Regulamentu.

„O asemenei concesie ar fi împotriva și a § 19 din Codica Criminală a Moldovei.

„O asemenei concesie ar fi împotriva dreptului publicu a Moldovei, ba și împotriva obștescului principu păzitul de către tōte staturile civilisate, nefiindu priimitu nici d. cumu către unu statu, ca vre-o putere străină se aibă înfluență de jurisdicție în altu statu strein, asupra supușilor acestora pentru că o asemenei primire nu ară fi ajută de cătă statu.

„O asemenei concesie ar pune cursă înădușătore și ară produce cele mai neprincoșe rezultaturi pentru comerț, căci, supușii Moldoveni lesne ară putea veni la ideia a se feri de totu felul de negoțiații cu supușii austriacești, spre a fi prin acăstă feriș de primejdia căderei în patria loru, subu judecata și legile unei jurisdicții streine.

„O asemenei concesie, ar fi împotriva însușii principiului primittu de § 36 a Codicei Civile austriace, care legiuiește „Cându unu streinu în pămăntul acesta ară săvărșii vre-o reciprocă indatoritate negoțiație, cu vre una pămăntena alu acestui statu, se va judeca fără excepție după acăstă codică de legi“ Deçi, dacă streinul ce în

astă ară întreprinde vre-o negoțiație cu vre unu supușu Austriacu, din care ară isvorii pentru streinul drituri sau indatoriri, nu pote cere, nici i se pote îngădui a se judeca după alte legi, nici de altă jurisdicție do cătă numai dupe legile și de cătră jurisdicțile Austriace; apoi se crede că, nici K.K. Agenție ară putea pretinde ca principiul priimitu și păzitul de Statul Moldovei, în privire cătră concursurile de creditori asupra unu falitu supușu K.K. și dacă s'ar priimi cerere K.K. Agenție, și s'ar schimba principiul în pricina de falimentare, cu același cuvântu s'ar putea cere scimbarea și a principiului de ori ce judecată civilă întru supușii moldoveni cu supușii austriacești, cându acești din urmă ară și păriști.

In sfârșit, ceea ce se atinge de Art. V. a Tratatului da Pasarovici, încheiatu la 27/1818, între Înalta Pórtă Otomană și K.K. Guvernul alu Austriei, prin care se cuprinde clausula citată și prin Nota K.K. Agenții din 18 fevr. 1850 suptu No. 959 restitutore: „Dacă cineva ară cere ceva de la vre unu negușitoru K.K. atunci săși reclame creditorul datorie sa de la datornicul seu prin ajutoriul Consulilor și celelalte.“ Rostirea prin ajutorul Consulilor, nu s'au înțelesu nici s'ar putea înțelege că ară fi înființat Consulilor dritul de Tribunalul judecătoresc în pricina miciște, între raele și supușii austriacești, ci, numai de a da ajutorul cuvenitul întru supușarea la judecată a supușului și de a pune în lucrare hotărârile judecătoresc prin imprimarea datoriei raelei de la supușul K.K. etc. etc. etc.

Pentru ca unu actu ca celu de mai susu, se nu fi lăsatu nimicu de doritul ară și trebuie ca suptu-scriitorul lui, ministru huiul Grigorie Ghica, se nu se fiă încurcatu în analisarea tratatului de Pasarovitz și în competiția ce creză acelu tractatul Tribunalelor otomane sau austriace.

A face acăsta, fu a recunoște indirectu, de nu și directu, puterea obligatoriu a aceluui tratat, și în privire României. Era multă mai nimerită, mulțu mai conformă independentă magistraturei române, a respinge alegația Aginției prin dovei covinte: Tratatul de Pasarovitz nu este închiată cu noi Români; prin urmaric nici nu ne obligă întru nimicu. Oserve-lu, invocă-lu acel ce lău închiată. Dară cându unu guvern român se lasă la contravere de aceste, uude remâne litera și spiritul capitulațiunilor noastre care garantează ţrei unu guvernul independent, dreptul de aș regila singură relaționile sale cu puterile străine, dreptul de pace și resbelu, de viață și moarte asupra propriilor sei supușii?

Două ani mai târziu, Noembre 1852, Guvernul Domnului Barbu Stirbei, kade in acea-aș erore, se pune po acela-si terim falsu, terimul tratatului de Pasarovitz. Provocarea veni eră din parlea aginției Austriace din București care trămieșe uă notă ministruului din afară, la oct. 1852, prescriindu oricare ce voia a se păzi cu acelui din supușii austriaci ce ară fi căduțu în crime. Postelnicia nu crește că ară putea face mai bine de cătă d'a soma pe Ministerul Justiției soiie actu de acăstă comunicări, ce o cunoscse „impotrivitoră regulelor întrunite, și se împărtășescă secretariatul temeiurile după care se îndeplinesc Judecătorescete puneru la cale în asemenei împregiurări, și a se responde cerile de cuvînța aginței.“

Ministerul Justiției aș responsu la acestu apela prin nota de suptu No. 5141 datu la 26 noiemvre. 1852. Această notă, pe care credemur de prisosu a o reproduce, prezinta caracterulu unei contradicții din cele mai flagranț. 1-iu dice că art. 5 din tractatul de la Pasarovitz n'aș fostu aplicat la judecătorescetă acestui Principiu care se se bueară de uă adio-nistrare ne atrină; apoi, recunoșco principiul aducerii la îndeplinire a sentințelor tribunalelor noastre, compuse de membri creștini, și cele oto-mane, compuse de judecători creștini,

strădină criminalilor supuș străin. De aici urmăză ca și documentul a cesta, — pentru că autorul lui nu s'au pusu pe marea și nevulnerabila teme-ue pe care trebuie se se pue toți o-menii carii aș conștiinția dreptului lor, autonomia poporului român, — rema-se fără nici unu efectu. Se vedemă dacă altii au fostu mai circumspecti; dacă aș sciința a se pune pe calea na-tionale cându su vorba despre respingere pretensiunilor străin. Cu totu e că din multele noștră conceștiuni, s'au făcutu acumă torine prea ră-pede, pentru a putea stavili calea prin paliativu d'alde aceste..

In 1861, unu supușu Ionianu, numită Constantin Rodotkolo, comite pe teritoriul român, uă crine, asupra persoanei unu altu supușu Ionianu. Tribunalele de Ibraile, ca competiție, procede la judecarea culpabilului și pronunția sentinței după codul nostru penal. Insa Consulul englez, intervine, la 14 Augustu, cu uă notă către Ministerul din afară, protestând că se silesce a demuște neco apetinția Tribunalelui de Ibraile de a judeca acestu procesu. Ministrul nostru de la afacerile externe, ripostă îndată.

D. ministru introduce pri stabi-lirea principiul după care acișinea publică fiindu unu dreptu exclusiv alu societății și alu Statului ai cărui mem-bri încercă uă leziune ore-care, acișinea civilă, este de uă neperată ne-cesitate se apartiția autorităților acesei Statu, care aș depliniște dreptul de a completa si judeca tōte actele ce interesează societatea; căci acolo unde ordinea socială este turbată prin se-vărsirea unei crine, vindictă publică nu pote fi exercitată în faptu, și cu eficiență, decădu de către autoritățile direcții însărcinate a a protege. „Așteptându ca acăstă cestiu se pri-mesă uă soluție conformă dreptu-riilor noștri, dice nota, Tribunalele de Brăila au fostu invitati a se apăne „de la oră ce anestică în afacerea lui Rodothello.“

Acăstă au voită și d. consulul Englez, fără a iușiste mai multă asupra acestu documentu publicu, în care du-pă ideia noastră, premisele suntu în dis-cordanță cu consideranțile și conclu-siunea, pentru că la începutu stabilește dreptul societății noștri de a judeca și pedepsi delictelor infranghetorie ordinii noștre sociale; la mijlocul invoca-tratele turco-Europiane, și la sfir-șitul imploră recunoșcerea dreptului nostru de a judeca pe criminalii su-diți, de la străini; vomu dico numai că și acăstă notă aș remăsă fără nici unu efectu, precumă voru remăne tōte no-tele acèle cari nu voru emana de la unu guvern rezimată pe forțu lăsică și morale a ţerei: puterea activă și suveranitatea garantată de cele patru capitulațiuni pe cari însăși Europa la-a recunoscutu prim art. 2 alu Conven-țiunii din 1858. Mare este durerea noastră că nici unu documentu emanat din cancelariele noștre nu invoca ac-ale sacre talismane ale naționalității noștre! Pentru ce uă isbutu nimine în luptă cu străini? Pentru că nu le-a invocătă pentru că nu le-a susținutu. Vomu vedea în articulul viitoru cine așcătă a se servi de capitulațiunile noștre, cumu se cuvîne se se servescă urmașii celoru ce le-a închiată! I. M.

Pentru cei doritori, recomandăm spre circularele Ministerului justiției din București sub No. 1863 din Martie 1858, de a nu se primi în funcționare statul și a se depărta supușii străini; — Sub No. 4514 din 1846 pentru ca lucrurile nemis-catorie sătăpinte de străini, se se privescă supușii legilor pământene; — Sub No. 4345 din 1848, pentru ca nimine se nu mai păia eseră profesiunea de arendașă fără a-și lua patenta inadusă de la guvernul ţerei, recunoșindu-se de supușii numai legilor ţerei. — Mai în urmă de 16.e anevu circulara de sub No. 201 din 1859 date de pe timpul cându Aginția Austriacă ne-vrăiu a recunoșce titlu de Principalele. Unte Pre pușă de asupra acelor oficii, după promulgarea Convențiunii, a întrerupt relațiile cu ţirea cu autoritatea ţerei, refuzându d' a respondi și chiar a primi adresele ce i se indrepta. Din acăstă opătire, se înțelege că suferă și interesul pământanilor ce se află în pro-cese cu supușii străini. Purtarea guver-nului românescă dupe ambele termuri ale Milcovului, aș fostu în acăstă ocasiune, demnă. Supușii austriaci au fostu de înălță considerația ca pământeni suptu toate raportorile; supușii la tōte drepturile și datorioare. — Veșindu agenția mesura acăstă energioasă, aș gădui inadusă, vre căve-dile, și apoi, fiindu ca din superare acesă nu noi eramă așe ce aveam a pagubi, său desmăntă și a remăndat firul ruptu alu vechilor sale relațiuni. — Astfelul era unu micu exemplu ce no ară, că, cându am sciatu a ne sprijini drepturile pe locuitorul legală și alu autonomie, străin, au fostu situi se cedă.

Dară óre, numai întră atâtă se ra-dime deosebirea ce pune Dunărea, capi-tulațiunile, originea și dreptul is-toricu între noi și Turci? Noue ni se pare că acăstă inducție a d-lui ministru este pră parțiată.

„Legile noștră, continuă d-sa sună ale Europei crestine. „Ei bine; și-apoi? „Novariabilelor aplicațione este cu atâtă mai imperiosu cerutu chiaru în casul în care și autorul și victimă unei crine ar atina de uă naționa-litate străină, cu cătă acăstă aplica-tiune avindă de scopu a da pedepsii, uă autenticitate propriă, a servi de exemplu și destinată, a pune unu fru-batimilor, ar fi cu neputință a do-bindi acestu rezultat dăcă prin con-siderațione pentru calitatea sa de străin, preventiul, ar fi justișabile de unu tribunale consularu, afară nu-mai, de nu se voiesce a funda, pe calea acăstă, unu statu în statu.“

Ni se pare că singurul locu unde nota nimerescă mai bine este acelu pe care l'au sub-liniat.

Autoriul notei urmăză exprimându increderea că d. consulul britanicu, pe-trunsu de justiția considerațiunilor de mai susu, nu va lipsi d' a le sprijini pe lingă guvernul seu, care de in-dată ce va fi lumină, asupra drepturilor noștri, nu va refusa d' a modifi-ca cea-a ce este incompatibile în capi-tulațiuni cu autonomia ţerei, solemnă recunoșcută de ultimul instrumentu alu congresului de Paris. Apoi termină cu uă formale capitulare: „As-teptându ca acăstă cestiu se pri-mesă uă soluție conformă dreptu-riilor noștri, dice nota, Tribunalele de Brăila au fostu invitati a se apăne „de la oră

